

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023- - Nr.

I

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 5, 17, 22, 42, 43, 44, 51, 53, 72¹, 80, 82¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 24² STRAIPSNIU ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 64¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1257 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 5, 17, 22, 42, 43, 44, 51, 53, 72¹, 80, 82¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 24² straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir kartu teikiamus Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 5, 17, 22, 42, 43, 44, 51, 53, 72¹, 80, 82¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 24² straipsniu įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) bei jį lydinčią Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – lydinčias Įstatymo projektas) (toliau kartu – teisės aktų projektai), kurie yra patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023-12-11 išvadą Nr. NV-3123 ir 2023-12-12 Tarpinstitucinio pasitarimo metu gautas pastabas.

Nutarimo projekto tikslas – pritarti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 5, 17, 22, 42, 43, 44, 51, 53, 72¹, 80, 82¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 24² straipsniu projektui ir jį lydinčiam Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

Įstatymo projekto tikslas ir sprendžiamos problemos:

- apibrėžti Mokslo ir studijų įstatymo sąvoką – Mokslinių tyrimų infrastruktūra;

- patikslinti įstatyme įtvirtintus asmens nepriekaištingos reputacijos kriterijus įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2022 m. spalio 20 d. nutarimą Nr. KT130-N13/2022;

- nustatyti, kaip apmokama Studijų kokybės vertinimo centro kolegialaus valdymo organo tarybos nariams už darbą, taip pat suderinti Mokslo ir studijų įstatyme nustatytą teisinį reglamentavimą, susijusį su įstaigos vadovo kadencija ir tarnybos santykių tęstinumu, su 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiomis Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis.

- patikslinti Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatas, susijusias su Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išvada, kad akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius negali eiti savo pareigų, siekiant išvengti teisiškai neapibrėžtų situacijų.

- atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.79 straipsnio ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 8 dalies ir 29 straipsnio nuostatas, reglamentuojančias licencijų išdavimą, duomenų ir informacijos apie licencijas tvarkymą vienoje – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos valdomoje ir tvarkomoje Licencijų informacinėje sistemoje, atsisakyti perteklinių Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai funkcijų, t. y. panaikinti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pareigą – informaciją apie juridiniams asmenims išduotus, patikslintus, panaikintus leidimus vykdyti studijas ir (ar) su studijomis susijusią veiklą (toliau – leidimai) teikti Juridinių asmenų registru. Tuo pačiu siekiama sudaryti teisinės prielaidas informaciją apie leidimų išdavimą, patikslinimą, panaikinimą teikti tik elektroninėje erdvėje. Per pastaruosius penkerius metus išduoti du leidimai vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą (2019 metais – Europos humanitariniam universitetui, 2023 metais – patikslintas leidimas vykdyti studijas SMK Aukštajai mokyklai, pakeitus institucijos pavadinimą). Pastaraisiais metais dažnesnės procedūros yra susijusios su leidimų vykdyti studijas panaikinimu dėl valstybinių aukštųjų mokyklų optimizavimo procesų ir nevalstybinių aukštųjų mokyklų veiklos, susijusios su studijomis, nutraukimo;

- atsižvelgiant į 2018 m. balandžio 25 d. Europos Komisijos rekomendacijos (ES) 2018/970 „Dėl prieigos prie mokslinės informacijos ir tos informacijos išsaugojimo“ nuostatas, pagal kurias valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti aiškią geresnio mokslinės informacijos (publikacijų, duomenų rinkinių ir kitų mokslinių tyrimų rezultatų) išsaugojimo ir pakartotinio naudojimo politiką, patikslinti Mokslo ir studijų įstatymo nuostatas, susijusias su mokslinės veiklos rezultatų viešumu, taip pat paskirti instituciją, įgaliotą nustatyti atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos rezultatų tvarką;

- siekiant mažinti pedagogų trūkumą Lietuvoje, ypač 2022-2025 metams nustatytose prioritetinėse specializacijose¹, Lietuvoje ir pritraukti motyvuotus specialistus, baigusius ne pedagogines studijas, siūloma išplėsti pedagoginių profesinių studijų modelį, kad asmuo pedagoginių profesinių studijų metu įgytų tiek pedagogo profesinę kvalifikaciją (60 studijų kreditų pedagoginių studijų modulis), tiek teisę mokytį mokomąjį dalyką ar pedagoginę specializaciją (iki 60 studijų kreditų mokomojo dalyko modulis arba pedagoginės specializacijos modulis), nustatant, kad profesinės studijos (išskyrus rezidentūrą) gali būti nuo 60 iki 120 studijų kreditų. Pažymėtina, kad nustatant prioritetines specializacijas buvo vertinamas mokytojų amžiaus vidurkis, regeneracijos tendencijos (regeneracija – mokytojų sudėties savalaikis atsinaujinimas užtikrinantis ugdymo proceso ir švietimo sistemos tęstinumą). Prioritetinės sritys – visi bendrojo ugdymo dalykai, kurių regeneracijos koeficientas mažesnis (Regeneracijos koeficientas – indikatorius, leidžiantis įsivertinti, ar užtikrinamas švietimo sistemos tęstinumas ir tvarumas) nei 0,8 ir į kuriuos turėtų būti sutelkiamos didžiausios pastangos. Nustatant prioritetus ir siekiant užtikrinti duomenų patikimumą ir nešališkumą, remiamasi tik oficialiais informacijos šaltiniais.

- siekiant aiškesnio teisinio reglamentavimo, apibrėžiant asmenis, turinčius teisę į valstybės finansuojamą studijų vietą ar į studijų kainos kompensavimą, patikslinti Mokslo ir studijų

¹ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1a932700db2f11ec8d9390588bf2de65/asr>

įstatymo 80 straipsnio nuostatas, kartu suteikiant teisę pretenduoti į valstybės finansuojamas studijų vietas trečiųjų šalių piliečiams, kurie įgyja vidurinį išsilavinimą pagal Lietuvos vidurinio ugdymo programą. Didžioji dalis tokių piliečių yra Ukrainos piliečiai, dėl Rusijos karo veiksmų pasitraukę iš Ukrainos į Lietuvą ir besimokantys pagal Lietuvos vidurinio ugdymo programą. 2023 metais pagal Lietuvos švietimo programas IV gimnazijos klasėje mokosi 174 Ukrainos piliečiai ir 55 kitų trečiųjų šalių piliečiai;

- reglamentuoti mokslinių tyrimų infrastruktūrą (toliau – MTI) politikos įgyvendinimą, įtraukiant MTI sąvoką, nuostatas dėl Lietuvos mokslo tarybos rengiamų ilgalaikių nacionalinių ir tarptautinių MTI plėtros kryptių, prioritetų, MTI ekosistemos ir jos ypatumų, į kuriuos atsižvelgiama planuojant ir vykdant Lietuvos MTI plėtrą. Taip pat nustatant, kad Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūros vystomos, dalyvavimas tarptautinėse MTI reglamentuojamas, MTI finansavimas, stebėseną ir vertinimas vykdomas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Taip pat nustatant, kad sprendimus dėl Lietuvos Respublikos narystės tarptautinėse MTI priima Lietuvos Respublikos Seimas arba Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Lietuvos MTI politikos įgyvendinimo procesas iki šiol nebuvo reglamentuotas įstatymais ir buvo vykdomas bendrąja tvarka, įgyvendinant Vyriausybės programų įgyvendinimo planus. Lietuvos dalyvavimas tarptautinėse mokslinių tyrimų infrastruktūrose paskutiniu metu suintensyvėjo ir šiuo metu Lietuva yra 7 iš jų narė, asocijuota narė arba stebėtoja bei aktyviai siekia narystės dar bent trijose infrastruktūrose. Lietuva yra šių tarptautinių mokslinių tyrimų infrastruktūrų narė – Europos socialinio tyrimo Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciūmo (ESS-ERIC), Bendrosios kalbos išteklių ir technologijų infrastruktūros Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciūmo (CLARIN ERIC), Europos branduolinių tyrimų organizacijos (CERN), Europos molekulinės biologijos laboratorijos (EMBL), Integruotos struktūrinės biologijos infrastruktūros (*Instruct ERIC*), Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciūmo Ekstremalios šviesos infrastruktūros (ELI ERIC), Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciūmo Biobankų ir biomolekulinių išteklių mokslinių tyrimų infrastruktūros (BBMRI ERIC). Šiuo metu planuojamas stojimas į šias tarptautines MTI – Europos socialinių mokslų duomenų archyvų konsorciūmą (CESSDA ERIC), Europos sveikatos, senėjimo ir išėjimo į pensiją mokslinių tyrimų infrastruktūrą (SHARE-ERIC), Rinkiminės demokratijos stebėsenos infrastruktūra (*MEDem*). Stojimas į tarptautines MTI reikalauja atitinkamų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar Lietuvos Respublikos Seimo sprendimų, tarptautinių sutarčių ratifikavimo, o narystės mokesčiai ir kitos išlaidos reikalauja reikšmingų valstybės biudžeto išlaidų (pvz. kasmet mokami narystės mokesčiai žemiau išvardintose MTI, kurių narė yra Lietuva 2023 m. siekė apie 1,66 mln. Eurų, iš kurių 1 mln. Eurų – narystės Europos branduolinių tyrimų organizacijoje (CERN) mokestis). Todėl projekte numatomi pagrindiniai Lietuvos MTI politikos įgyvendinimo aspektai bei suteikiami įgaliojimai Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos Seimui priimti sprendimus dėl Lietuvos Respublikos narystės, o Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai – nustatyti tvarką, pagal kurią Lietuvos mokslo taryba rengia MTI kelrodį, planuojama Lietuvos MTI plėtra, reglamentuojamas dalyvavimas tarptautinėse MTI, vykdomas finansavimas, stebėseną ir vertinimas;

- siūloma patikslinti Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio pavadinimą (išbraukiant „kiti tyrėjai“, nes nuo 2024 m. sausio 1 d. mokslo darbuotojų pareigybių sąrašas yra baigtinis), 72¹ straipsnio 3 dalies formuluotę papildyti (*juridinio asmens dalyvių susirinkimas*), atsižvelgiant į tai, kad dalis valstybinių mokslinių tyrimų institutų yra viešosios įstaigos, taip pat atsisakyti perteklinių Mokslo ir studijų įstatymo nuostatų. Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio 13, 17 ir 18 dalis siūloma patikslinti atsižvelgus į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus;

- siūloma patikslinti Mokslo ir studijų įstatymo 82¹ straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatas, vietoje formuluotės „45 procentų ar mažesnę darbingumą lygi“ nurodyti formuluotę „45 procentų ar mažesnę dalyvumo lygį“; vietoje formuluotės „sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį“ nurodyti formuluotę „sunkaus ar vidutinio neįgalumo lygį“, atsižvelgiant į tai, kad 2024 m. sausio 1 d. įsigalios naujos redakcijos Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymas (Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas).

Siūloma, kad nuostatos, susijusios asmens nepriekaištingos reputacijos kriterijais, su mokslinės veiklos rezultatų viešinimu ir MTI, įsigaliojusių 2024 m. rugsėjo 1 d., kad aukštosios mokyklos ir Lietuvos mokslo taryba spėtų pasirengti jų įgyvendinimui. O nuostatos, susijusios su leidimų vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą teisiniu reglamentavimu, įsigaliojusių 2024 m. lapkričio 1 d., siekiant sklandžiai pasirengti leidimų vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo ir panaikinimo modernizavimo procesams bei užtikrinti įgyvendinamųjų teisės aktų parengimą, t. y. turės būti patikslinti Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo, patikslinimo ir panaikinimo tvarkos aprašas ir Leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą išdavimo, patikslinimo ir panaikinimo tvarkos aprašas, kurie yra patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“.

Atliepiant Vyriausybės Teisės grupės pastabą Mokslo ir studijų įstatymą papildyti teisiniu reguliavimu dėl reikalavimų Studijų kokybės vertinimo centro direktoriui (nustatyti reikalavimus dėl nepriekaištingos reputacijos, nurodyti socialines garantijas ir taikyti Biudžetinių įstaigų įstatymo nuostatas, susijusias su biudžetinės įstaigos vadovo paskyrimu ir kompetencija), pažymime, kad Studijų kokybės vertinimo centras yra viešojo administravimo institucija, šios įstaigos vadovas yra valstybės tarnautojas, todėl Mokslo ir studijų įstatymo projekto nuostatos, susijusios su įstaigos vadovo paskyrimu į pareigas, patikslintos, siekiant dermės su įsigaliosiančiomis 2024 m. sausio 1 d. Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis. Pažymėtina, kad pagal Biudžetinių įstaigų įstatymo 1 straipsnio 2 dalį šio įstatymo nuostatos netaikomos, jeigu konkrečių biudžetinių įstaigų veiklą ar tam tikroje srityje veikiančių biudžetinių įstaigų veiklą reglamentuojantys įstatymai kitaip nustato šių biudžetinių įstaigų steigimą, pertvarkymą, pabaigą, veiklos organizavimą ar valdyseną. Mokslo ir studijų įstatyme nustatyta kitokia valdymo organų sudarymo tvarka ir jų kompetencija negu Biudžetinių įstaigų įstatyme, atsižvelgiant į tai, kad Studijų kokybės vertinimo centras yra ne tik biudžetinė įstaiga, bet ir viešojo administravimo institucija, taip pat ekspertinė institucija ir tarptautinių organizacijų narys.

Priėmus Įstatymo projektą turės būti keičiami Mokslo ir studijų įstatymą įgyvendinantys teisės aktai, nurodyti Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Įvertinus 2021–2023 m. stebėtas tendencijas, prognozuojama, kad 120 studijų kreditų pedagogines profesines studijas vidutiniškai rinktųsi apie 60 asmenų prognozuojant, kad sutartis dėl įsidarbinimo mokyklose sudarytų bent pusė šių asmenų ir pretenduotų į tam skirtą paramą, šių asmenų studijoms finansuoti ir paramai mokėti papildomas lėšų poreikis 2025 m. 447 960 Eur, o 2026 m. – 298 640 Eur.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija vykdys priėmimo į profesines pedagogines studijas, priimtųjų studijų rezultatyvumo ir absolventų įsidarbinanumo stebėseną.

Teisės aktų projektai neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Teisės aktų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Teisės aktų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Su visuomene konsultuojamasi teisės aktų projektus skelbiant Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Teisės aktų projektus parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento (direktorė Laima Taparauskienė, tel. +37061620346, el. p. Laima.Taparauskiene@smsm.lt) patarėja Daina Lukošūnienė (tel. +37068601929, el. paštas Daina.Lukosiuniene@smsm.lt), Studijų skyriaus (vedėja Giedrė Pačėsienė, tel. +37066443688, el. p. Giedre.Pacesiene@smsm.lt) patarėja Daiva Vipartienė, tel. +37061618843, el. p.

Daiva.Vipartiene@smsm.lt, Mokslo skyriaus vedėjas Tadas Juknevičius, tel. +37061535915, el. p. Tadas.Juknevičius@smsm.lt, Mokslo skyriaus vyriausioji specialistė Aušra Gribauskienė, tel. +37066109263, Ausra.Gribauskiene@smsm.lt, Mokslo skyriaus vyriausiasis specialistas Artūras Malysis, tel. +37061466945, el. p. Arturas.Malysis@smsm.lt, Ekonomikos departamento (direktorė Eglė Radėnienė, tel. +37068426858, el. p. Egle.Radeniene@smsm.lt) Mokslo ir studijų ekonomikos skyriaus (vedėja Vaida Balkuvienė, tel. +37066659716, el. p. Vaida.Balkuviene@smsm.lt) vyriausioji specialistė Dovilė Puplinskaitė (tel. +37061819213, el. p. Dovile.Puplinskaite@smsm.lt), Ugdymo departamento (direktorė Jolanta Navickaitė, tel. +37061568085, el. p. Jolanta.Navickaite@smsm.lt), Pedagogų skyriaus vyriausioji specialistė Liucija Jasiukevičienė (tel. +37066632714, el. p. Liucija.Jasiukeviciene@smsm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 19 lapų.
3. Lydintis Įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 6 lapai.
4. Aiškinamasis raštas, 10 lapų.
5. Derinimo pažyma, 3 lapai.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras

Gintautas Jakštas

Daiva Vipartienė, tel. +370616 18 843, el. p. Daiva.Vipartiene@smsm.lt;
 Daina Lukošūnienė, tel. +370686 01 929, el. p. Daina.Lukosiuniene@smsm.lt;
 Giedrė Pačėšienė, tel. +37066443688, el. p. Giedre.Pacesiene@smsm.lt;
 Dovilė Puplinskaitė tel. +37061819213, el. p. Dovile.Puplinskaite@smsm.lt,
 Aušra Gribauskienė, tel. +37066109263, el. p. Ausra.Gribauskiene@smsm.lt
 Artūras Malysis, tel. +37061466945, el. p. Arturas.Malysis@smsm.lt;